

Staro

**NATUUR EN
BUITENGEBIED**

Quickscan Natuurwaarden

Spechtenlaan te Odiliapeel

Rapportnummer 10-0220

www.starobv.nl

Quickscan natuurwaarden

Plangebied Spechtenlaan te Odiliapeel

Oktober 2010

Rapportnummer: P10-0220

In opdracht van: Gemeente Uden
p/a Bureau Verkuylen BV

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	2
	1.1 Aanleiding	2
	1.2 Doel	2
	1.3 Leeswijzer	2
2	Onderzoek	3
	2.1 Methode	3
	2.2 Ligging en beschrijving plangebied	4
	2.3 Bronnenonderzoek	5
	2.4 Beschermden soorten	6
3	Effecten	9
	3.1 Voorgenomen plannen	9
	3.2 Effecten op beschermde soorten	9
	3.3 Effecten op beschermde gebieden	10
	3.4 Gedragscode	11
	3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen	11
4	Conclusies en advies	13
	Literatuurlijst	14
	Bijlage 1 Wet en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Uden bereidt een bestemmingswijziging voor op locatie Spechtenlaan te Odiliapeel. In verband met de ruimtelijke procedures en daarvoor noodzakelijke onderzoeken dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte en soortgerichte bescherming.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksmethode en het plangebied. Daarnaast wordt de aanwezigheid van beschermde soorten besproken. De effecten van de geplande ingrepen op beschermde natuurwaarden en mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 3. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoek

2.1 Methode

Als eerste heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Daarnaast is gebruikgemaakt van het waarneming.nl en diverse verspreidingsatlassen. De aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied is onderzocht. De bevindingen van de veldbezoeken en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Vervolgens heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn tevens directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 19 oktober 2010 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: regenachtig, zwakke wind en circa 10 graden Celsius.

2.2 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied Spechtenlaan te Odiliapeel, gemeente Uden betreft een groot grasland (figuur 1). Het is gelegen aan de zuidzijde van Odiliapeel. Westelijk is een kleine uitbreidingslocatie gesitueerd. Zuidelijk van het plangebied is het bosgebied “Boscomplex Odiliapeel” gelegen. Ten oosten van het plangebied ligt een houtwal met daarachter een maïsakker.

Figuur 1. Grove begrenzing van het plangebied (rood omlijnd)

Het plangebied bestaat uit een ongeveer drie hectare groot grasveld en een kleine strook struweel. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. Een en ander is zichtbaar in de onderstaande foto-impressie.

Foto 1. Plangebied

Foto 2. Struweel

Foto 3. Grasland met struweel

Foto 4. Plangebied met het boscomplex

2.3 Bronnenonderzoek

Gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van LNV en de provincie Noord Brabant blijkt dat het plangebied zich niet in of nabij Natura 2000-gebieden, Wetlands of Beschermd- of Staatsnatuurmonumenten bevindt. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Maasduinen) is ongeveer 20 kilometer oostelijker gelegen.

Gebieden (P)EHS

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van LNV en de website van provincie Noord Brabant blijkt dat het plangebied gelegen is tegen de EHS. Dit is het bosgebied “Boscomplex Odiliapeel” en grenst aan de zuidzijde van het plangebied (figuur 2).

Figuur 2. Plangebied (rood omlijnd) is niet gelegen in de EHS (groen)

Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens die afkomstig zijn uit verschillende verspreidingsatlassen. Onder andere gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen vlinders en libellen zijn uit dergelijke atlassen afkomstig. Daarnaast is gebruikgemaakt van gegevens van de provincie Noord-Brabant en van de website waarneming.nl.

2.4 Beschermde soorten

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit kort gemaaid grasland. Aan de oost- en westzijde van het plangebied liggen een houtwal en een struweel. De houtwal bestaat voornamelijk uit zomereik en berk. In de kruidlaag groeit brandnetel, wilde peen en avondkoekoeksbloem. In het struweel staan boomsoorten als berk, wilg en els. De kruidlaag bestaat voornamelijk uit akkerdistel. Mogelijk komt de brede wespenorchis (FFlijst 1) in de houtwal en struweel in het plangebied voor. Tijdens veldbezoek zijn geen bijzondere soorten aangetroffen en is gebleken dat strikt beschermde soorten niet verwacht worden in verband met het ontbreken van geschikt habitat.

Conclusie: in het plangebied komt mogelijk de brede wespenorchis (FFlijst 1) voor. Strikt beschermde planten worden in het plangebied niet verwacht.

Vlinders en libellen

Uit de atlas de dagvlinders van Nederland (2006) blijkt dat de beschermde vlindersoorten heideblauwtje en zilveren maan voorkomen in de omgeving van het plangebied (alle FFlijst 3). Bevindingen van het veldbezoek tonen dat er in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van deze beschermde soorten dagvlinders. Door het ontbreken van oppervlaktewater zijn geen voortplantingsmogelijkheid voor libellen aanwezig. Het is wel mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde, soorten dagvlinders en libellen foerageren in het plangebied.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Beschermde soorten mieren en kevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen of wateren met spaarzame vegetatie, een minimale waterdiepte van 50 cm en maximaal matig voedselrijk water. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat geschikte biotopen in het plangebied niet aanwezig zijn. Het voorkomen van beschermde soorten mieren en kevers is dan ook zeer onwaarschijnlijk.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het onderzoeksgebied.

Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het onderzoeksgebied, is het gebied ongeschikt voor het voorkomen van (beschermde soorten) vissen. Er is dan ook niet nader onderzocht welke vissoorten voorkomen in de nabije omgeving.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten vissen voor in het onderzoeksgebied.

Reptielen en amfibieën

Uit de RAVON Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland (2009) blijkt dat de amfibiesoorten Alpenwatersalamander (FFlijst 2), vinpootsalamander (FFlijst 3), kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1), rugstreppad (FFlijst 3), bruine kikker (FFlijst 1) en het groene kikker-complex (FFlijst 1) voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied. In de buurt van het onderzoeksgebied komt de reptielsoort levendbarende hagedis (FFlijst 2) voor.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als landbiotoop voor bruine kikker en gewone pad. Door het ontbreken van oppervlaktewater is in het plangebied geen voortplantingswater aanwezig voor bruine kikker, gewone pad het groene kikker-complex, Alpenwatersalamander, kleine watersalamander en kamsalamander. Ook is het plangebied door het ontbreken van oppervlakte water ongeschikt als leefgebied voor het groene kikker-complex en de genoemde salamandersoorten. Het gebied is niet geschikt voor de rugstreppad aangezien dit een soort is van dynamische milieus. De levendbarende hagedis, een soort structuurrijke kruidenvegetaties, wordt door het ontbreken van geschikte biotopen in het plangebied niet verwacht.

Conclusie: mogelijk komen gewone pad en bruine kikker (beide FFlijst 1) voor in het plangebied. Voor overige soorten amfibieën en reptielen is het plangebied niet geschikt als leefgebied.

Vogels

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal, vooral cultuurvolgende en 'agrarische', vogelsoorten geschikt is als leefgebied. Voor weidvogels, zoals de Kievit, is het weiland geschikt als broedlocatie en foerageergebied. Tijdens veldbezoek zijn op het weiland enkele foeragerende zwarte kraaien aangetroffen. In de houtwal en het struweel zijn koolmees, staartmees, houtduif en gaai (alle FFlijst vogels) waargenomen. De website waarneming.nl maakt binnen het boscomplex melding van o.a. grote bonte specht, zwarte specht, sperwer en bosuil (alle FFlijst vogels).

Conclusie: het onderzoeksgebied is geschikt als broedgelegenheid en tevens als foerageergebied voor verschillende, vooral cultuurvolgende, vogelsoorten en soorten van het agrarisch gebied (FFlijst vogels).

Zoogdieren

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en laatvlieger voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Voor vleermuizen is het gehele onderzoeksgebied geschikt als foerageergebied. Mogelijk kan in de bosrand of houtwal een boom staan met holten, wat als vaste rust- en verblijfplaats kan dienen. De houtwal sluit aan op het bosgebied en lanen met laanbomen. Hierdoor is de houtwal geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

Uit het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Mogelijk benutten mol, egel, konijn, haas, vos, ree en diverse muizensoorten het gebied als (onderdeel van hun) leefgebied. Tevens kan het plangebied onderdeel zijn van het leefgebied van de rode eekhoorn (FFlijst 2). Nesten van de rode eekhoorn zijn niet aangetroffen. De website waarneming.nl maakt melding van de das (FFlijst 3) op ruim één kilometer ten zuidwesten van het boscomplex. Sporen zijn niet aangetroffen, maar het plangebied is wel matig geschikt als foerageergebied.

Conclusie: het onderzoeksgebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1+2+3) geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor vleermuizen (FFlijst 3) is het plangebied geschikt als foerageergebied. In de bosrand en houtwal kunnen vaste rust- en verblijfplaats aanwezig. De houtwal is geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

3 Effecten

3.1 Voorgenomen plannen

Op het grasveld met het struweel zullen ruim 50 nieuwe woning gerealiseerd worden. De houtwal blijft intact (figuur 3).

Figuur 3. Ontwerp plangebied (rood omlijnd)

3.2 Effecten op beschermde soorten

Op basis van hetgeen beschreven in hoofdstuk 2 kan worden geconcludeerd dat (delen van) het plangebied mogelijk behoren tot het leefgebied van beschermde vaatplanten, amfibieën, vogels en zoogdieren. In het onderstaande wordt beschreven welke effecten optreden.

Vaatplanten

Mogelijk komt de brede wespenorchis (FFlijst 1) in de houtwal voor. Deze houtwal blijft onaangetast. Er zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van deze soort.

Amfibieën

Mogelijk wordt het plangebied door gewone pad en bruine kikker (beide FFlijst 1) benut als landbiotoop. Na herinrichting vind vernietiging van het leefgebied plaats, maar mogelijk ontstaat, doordat de nieuwe woningen een tuin krijgen, nieuw leefgebied voor amfibieën.

Vogels

Een aantal vogelsoorten (FFlijst vogels) benut het gebied als foerageergebied en de beplanting als broedgelegenheid. Na herinrichting zal het gebied niet meer geschikt zijn als foerageergebied. Voor weidevogels is in de directe omgeving in ruime mate gelijksoortig broed- en foerageergebied aanwezig. Effecten op vogels door verlies van broed- en foerageergebied van deze vogels zijn derhalve te verwaarlozen. Voor zangvogels is het plangebied na herinrichting nog steeds geschikt als broed- en foerageergebied. Effecten op zangvogels zijn te verwaarlozen.

Zoogdieren

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het plangebied als leefgebied. Bij herinrichting van het plangebied vindt vernietiging van dit leefgebied plaats. Mogelijk gebruikt de rode eekhoorn (FFlijst 2) het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Nesten van deze soort zijn niet aangetroffen. Na herinrichting is het plangebied nog steeds geschikt voor de rode eekhoorn. Voor de das geldt dat de soort mogelijk gebruikmaakt van het plangebied als foerageergebied. Na herinrichting zal het plangebied niet meer geschikt zijn als foerageergebied voor de das. In de directe omgeving is voldoende alternatief en meer geschikt leefgebied aanwezig, waardoor effecten op de das minimaal zullen zijn.

Met betrekking tot vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat er naar verwachting geen effecten optreden ten aanzien van aanwezig foerageergebied. De omgeving biedt vleermuizen voldoende mogelijkheden tot foerageren en in de toekomst is het onderzoeksgebied eveneens geschikt als foerageergebied, eventuele effecten door tijdelijke verstoring tijdens bouwwerkzaamheden zijn te verwaarlozen. Met betrekking tot mogelijk aanwezige verblijfplaatsen geldt dat vleermuizen mogelijk aanwezige boomholten in het plangebied benutten als verblijfplaats. De houtwal kan gebruikt worden als vliegroute. Zover bij Staro Natuur en Buitengebied bekend blijft de houtwal behouden, echter, de te plaatsen straatverlichting rond de nieuwbouwwoningen heeft mogelijk een uitstralend effect naar de houtwal en het aangrenzende bosperceel. Verlichting heeft een negatief effect op vleermuizen. Er dient daarom rekening gehouden te worden met vleermuizen; door middel van het plaatsen van speciale vleermuisvriendelijke straatverlichting of het gedeeltelijk afschermen van de lampen kan het negatieve effect op vleermuizen geminimaliseerd worden. Wanneer het plaatsen van speciale verlichting niet gewenst is of indien alsnog wordt besloten de houtwal, of delen ervan, te kappen, dient nader onderzoek naar verblijfplaatsen in holtebomen en de eventuele functie van de houtwal als vliegroute plaats te vinden.

3.3 Effecten op beschermde gebieden

Er treden bij herinrichting van het plangebied geen effecten op ten aanzien van Natura 2000-gebieden, Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten. Het plangebied is gelegen tegen de EHS. Deze EHS heeft als doelstelling "Multifunctioneel bos". Recreatie is een van deze functies. Hierdoor levert de EHS geen beperking op voor het bouwen van nieuwe woningen. Door de bouw van nieuwe woningen zal de druk door recreatie en honden toenemen in dit EHS-gebied.

3.4 Gedragscode

Werkzaamheden, zoals voorzien in het project, zijn benoemd en beschreven in de gedragscode van Bouwend Nederland. Deze gedragscode is goedgekeurd door de Minister van LNV. Mits volgens de gedragscode wordt gewerkt is geen ontheffing nodig voor eventuele overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van soorten van FFlijst 2.

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten en daarmee strijdig is met de Flora- en faunawet, verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Door een wijziging in de wetgeving is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van belang “dwingende reden groot openbaar belang” eveneens niet meer mogelijk is. Schade aan deze soorten dient voorkomen te worden om strijdig handelen met de wetgeving te voorkomen.

Vaatplanten

Het is niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de vaatplanten van FFlijst 1.

Amfibieën

Het is niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de amfibiesoorten van FFlijst 1.

Vogels

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, verstorende werkzaamheden, zoals verwijdering van de bomen, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door beplanting vóór aanvang van het broedseizoen van vogels te verwijderen of het terrein ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat vogels er zullen gaan broeden. Indien zo gehandeld wordt treden er geen effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden buiten het broedseizoen worden geen nadelige effecten verwacht.

Zoogdieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1. Wat betreft vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat het functioneren van het gebied als foerageergebied niet wordt geschaad. Omdat geen geschikte gebouwen gesloopt worden of holtebomen gekapt worden treden geen effecten op ten aanzien van een vaste rust- of verblijfplaatsen. De houtwal blijft behouden en hiermee ook de mogelijke vliegroute. Indien de houtwal als vliegroute

gebruikt wordt mag er geen directe verlichting op de houtwal schijnen. Effecten op de rode eekhoorn (FFlijst 2) en de das (FFlijst 3) zullen minimaal zijn, waardoor mitigeren of compenseren niet noodzakelijk is.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige flora en fauna geldt de zorgplicht ex art. 2 van de FFwet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te handelen op een wijze waarop nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt.

4 Conclusies

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen op FFlijst 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en zijn ontheffingsplichtig. Ten aanzien van foerageergebied geldt dat hieraan geen negatieve effecten optreden. De houtwal zal, zover bij Staro Natuur en Buitengebied bekend, niet worden verwijderd. Indien straatverlichting op de houtwal schijnt kunnen toch negatieve effecten optreden aan mogelijke vliegroutes van vleermuizen. Deze negatieve effecten kunnen worden geminimaliseerd door het plaatsen van vleermuisvriendelijke verlichting. Indien het plaatsen van deze speciale verlichting niet gewenst is, dient specialistisch onderzoek uit te wijzen of vleermuizen de houtwal daadwerkelijk gebruiken als vliegroute. Er treden geen negatieve gevolgen op ten aanzien van mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in de houtwal in tact blijft. De mogelijk voorkomende rode eekhoorn (FFlijst 2) en das (FFlijst 3) zullen geen nadelige effecten ondervinden na herinrichten van het plangebied.

Soorten van FFlijst vogels

De voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst vogels. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze, zoals is beschreven in paragraaf 3.5, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Beschermde gebieden

De druk op de EHS zal toenemen door de bouw van nieuwe woningen. Echter is de functie van de naastgelegen EHS "Multifunctioneel bos", hierdoor levert de EHS geen beperking op ten aanzien van de nieuwbouw van woningen.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- **Geadviseerd wordt vleermuisvriendelijke straatverlichting te plaatsen om schade aan mogelijke vliegroutes van vleermuizen te voorkomen;**
- **de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 3.5, in acht genomen dienen te worden;**
- **altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht;**
- **de werkzaamheden voor de overige soortgroepen in het plangebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben.**

Literatuurlijst

- Creemers R. et al, De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Dijkstra K, D, B. et al, De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Bos F. et al. De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Limpens, H. et al, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Den Haag 26 augustus 2009.

Geraadpleegde internetsites

- www.brabant.nl
- www.minlnv.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wet en regelgeving

Flora- en faunawet (Bron: Ministerie van LNV)

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Door een recente wijziging in de wetgeving (augustus 2009) is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (b.v. vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van belang "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (Bron: Ministerie van LNV)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te

maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.